

نظريه روانکاوی فروید

مرحله دهانی

- ۱۸ ماه نخست زندگی

- مرحله جذب دهانی

- مرحله پرخاشگری دهانی

- تثبیت شدن در مرحله دهانی:

- محرومیت:

- انرژی بیشتر به صرف به دست آوردن ارضای دهانی می‌شود که طی دوره کودکی با کمبود آن رو به رو بوده است.

- ارضای بیش از حد:

- انرژی صرف تلاش برای تکرار و حفظ شرایط ارضا کننده می‌شود.

تثبیت ناشی از محرومیت یا ارضای بیش از اندازه منجر به شکل
گیری صفات شخصیت دهانی می شود که شامل ویژگی هایی
می شود که در زیر به آنها اشاره می شود:

ارضای بیش از حد	محرومیت
خوش بینی	بدبینی
ساده لوحی	بدگمانی
خودبینی	خودکم بینی
سلطه جویی	نافعالی
تحسین	غبطه

مکانیزمهای دفاعی در مرحله دهانی

1. **انکار:** چشم بستن و به خواب رفتن.

❖ منحرف کردن توجه از جنبه‌های تهدیدکننده دنیا یا خود

2. **فرافکنی:** تف کردن یا بالا آوردن هر چیز بدی که نوزاد بلعیده و بازگرداندن چیزهای بد به محیط

❖ فرافکنی از نظر شناختی شامل دیدن جنبه‌های بد یا تهدیدکننده خود در محیط است.

3. **جذب:** خوردن غذا و مایعات و از آن خود کردن واقعی آنها

❖ در این نوع دفاع از نظر شناختی شخص تصورات دیگران را به عنوان جزئی از تصورات خود می‌پذیرد.

مرحله مقعدی

- ۱۸ تا ماهگی تا ۳ سالگی

- بازی کردن با مقعد و فرآورده آن موجب تعارض آنان با قواعد پاکیزی جامعه می شود

- پرخاشگری مقعدی

- نگهدارنده مقعدی

- مرحله مقعدی شامل همه انواع کشمکش قدرت و نه فقط کشمکش های مرتبط با آموزش آداب توالت رفتن است.

اگر کسانی که مراقبت از کودک را به عهده دارند با زهم یا بسیار سخت گیر یا بیش از حد آسان گیر باشند کودک به احتمال زیاد در مرحله مقعدی تثبیت می‌شود.

ارضای بیش از حد	محرومیت
ولخرجی	خست
گشادگی	مقید بودن
سلطه‌پذیری	یک‌دندگی
شلختگی	نظم
کثیف بودن	دقت و سواسی
تأخیر	وقت‌شناسی

مکانیزمهای دفاعی مرحله مقعدی

- واکنش وارونه
 - تجربه خلاف آنچه شخص واقعاً آرزو دارد
- عمل زدایی
 - کفاره دادن به خاطر امیال یا اعمال غیرقابل قبول
- جداسازی
 - تجربه نکردن احساسهای همراه افکار
- توجیه عقلانی
 - خنثی کردن تجربههای سرشار از عواطف به وسیله گفتگو به زبان اصطلاحات منطقی یا روشنفکرانه،

مرحله آلتی

• ۳ تا ۶ سالگی

- تعارض کودکان ناشی از تمایلات تناسلی آنان نیست، تعارض بر سر هدف تمایلات جنسی آنان است.
- عقده ادیپ
- عقده الکترا
- اضطراب اختگی

در این مرحله نیز یکی از مسائل مهم چگونگی واکنش والدین به تمایلات تناسلی فرزندان است. هم آسان گیری و هم طرد بیش از اندازه به تثبیت‌هایی در مرحله آلتی منجر می‌شود که نتیجه آن شکل‌گیری ویژگی‌های زیر است:

ارضای بیش از حد	محرومیت
تکبر	بیزاری از خود
غرور	فروتنی
شیک پوشی	سادگی
دلبری کردن	خجالت
معاشرتی بودن	انزوا
بی‌پروایی	کمرویی

مرحله نهفتگی

- فروید معتقد بود که مرحله نهفتگی با رشد شخصیت جدیدی ارتباط ندارد و شکل‌گیری شخصیت پیش‌تناسلی در مجموع در 6 سالگی کامل می‌شود.
- مرحله نهفتگی عمدتاً وقفه‌ای تلقی شده است بین دوره‌ی پیش‌تناسلی متعارض و توفانی که با نوجوانی - آغاز مرحله‌ی تناسلی - دوباره نمایان می‌شود.

مرحله تناسلی

- در مرحله تناسلی لیبیدو دوباره نمایان می‌شود - این بار در اندام‌های تناسلی.
- نوجوان عمدتاً با به پایان رساندن چالش‌های مراحل آلتی و نفهتگی اینک باید هدف‌های مناسب برای آمیزش جنسی (عشق) و پرخاشگری (کار) پیدا کند.

نظریه آسیب‌شناسی روانی

- همه بر اثر تعارض و تثبیت‌های مراحل پیش‌تناسلی در قبال اختلال‌های روانی آسیب‌پذیرند.
- رویدادهای آشکار ساز، تکانه‌ای را تحریک می‌کند که افراد در تمام طول زندگی آن را مهار کرده‌اند.
- آنان به این رویداد فعال در سطح ناهشیار به گونه‌ای واکنش نشان می‌دهند که گویی **تکرار یک تجربه‌ی دوره‌ی کودکی** است.

نظریه آسیب‌شناسی روانی:

تفکر فرآیند نخستین

- پاسخ‌های ناهشیار از تفکر در فرآیند نخستین که غیرمنطقی است پیروی می‌کند. وقتی اشخاص در سطح ناهشیار پاسخ می‌دهند از هیچ فرآیند استدلالی به طور منظم پیروی نمی‌کنند بلکه واکنش فرآیند نخستین آنان به خودی خود غیرمنطقی است.

- بی‌زمان

- جابه‌جایی

- نمادین

- محتوای آشکار و هم محتوای نهفته

فرآیندهای درمانی در روانکاوی:

- آگاه شدن از معنای فرآیند نخستین
- آگاه شدن از مقاومت در برابر رها کردن نشانه‌ها
- باید به تدریج متوجه شویم که تکانه‌های ما چگونه که در کودکی فکر می‌کردیم خطرناک نیستند و برای مهار کردن تکانه‌ها می‌توانیم از دفاع‌های پخته‌تری استفاده کنیم و اجازه دهیم غرایز ما تا اندازه‌ای به شکل پخته‌تر بیان شوند.
- رها کردن تثبیت‌های پیش‌تناسلی

افزایش آگاهی

- وظیفه بیمار: تداعی آزاد

❖ بیان آزادانه هر چیزی که به ذهن می‌رسد بدون توجه به اینکه آن فکر یا تداعی ممکن است چقدر پیش پا افتاده به نظر برسد.

- وقتی ذهن خود را آزاد بگذاریم تداعی‌ها تحت تأثیر غرایز ناهشیار قرار می‌گیرد. وقتی مواد ناهشیار به هشیاری نزدیک می‌شود بیمار دست به مقاومت می‌زند.

افزایش آگاهی

- وظیفه درمانگر: ارزیابی بیمار
- بیمارانی که تشخیص اسکیزوفرنیک، دوقطبی، یا شخصیت مرزی در مورد آنان مطرح شده برای روانکاوی کلاسیک مناسب نیستند.

❖ مواجهه

❖ روشنگری

❖ تفسیر

❖ بینش‌یابی

تحلیل رؤیا

- محتوای آشکار:
- رویدادهای واقعی در رؤیا
- محتوای نهفته:
- معنی پنهان نمادی رویدادهای رؤیا

SYMBOL	INTERPRETATION
Smooth-fronted house	Male body
House with ledges, balconies	Female body
King and queen	Parents
Small animals	Children
Children	Genital organs
Playing with children	Masturbation
Baldness, tooth extraction	Castration
Elongated objects (e.g., tree trunks, umbrellas, neckties, snakes, candles)	Male genitals
Enclosed spaces (e.g., boxes, ovens, closets, caves, pockets)	Female genitals
Climbing stairs or ladders; driving cars; riding horses; crossing bridges	Sexual intercourse
Bathing	Birth
Beginning a journey	Dying
Being naked in a crowd	Desiring to be noticed
Flying	Desiring to be admired
Falling	Desiring to return to a state such as childhood where one is satisfied and protected

مقاومت

- هر چیزی که جلوی پیشرفت درمان را بگیرد و اجازه ندهد بیمار مواد ناهشیار را بیان کند.
- اگرچه بیمار در به آگاهی آوردن مواد ناهشیاری است سرکوب شده‌اند.
- هرگونه فکر، نگرش، احساس یا عمل اشاره دارد که می‌خواهد وضع موجود حفظ شود و اجازه نمی‌دهد تغییر صورت گیرد.

انتقال

- انتقال فرآیندی است که در آن شخص، تجربه‌ها، تکانه‌ها، احساسات، تخیلات، نگرش‌ها، تعارضات و دفاع‌های برخاسته از روابط دوران کودکی‌اش را با مظاهر قدرت به روابط فعلی خود فرافکنی می‌کند.
- احساس حل و فصل نشده ای است که درمانگر به بیمار انتقال می‌دهد و حاصل تعارضات حل و فصل نشده درمانگر با اطرافیان مهم او در گذشته است.

محتوای درمانی

1. تعارضهای درون فردی

الف) اضطراب‌ها و دفاع‌ها
ب) عزت نفس
ج) مسئولیت

2. تعارض‌های بین فردی

الف) صمیمیت و میل جنسی
ب) ارتباط
ج) خصومت
د) کنترل

3. تعارضهای فردی اجتماعی

الف) سازگاری در مقابل تعالی
ب) کنترل تکانه

4. فرا رفتن از تعارض به سوی رضایت

الف) معنی زندگی
ب) شخص آرمانی

تعارض های درون فردی

- اضطراب‌ها و دفاع‌ها
- عزت نفس:
- فقدان عزت نفس واقعی نتیجه‌ی مشکلات شخصیت است نه علت چنین مشکلاتی، و روانکاوان به طور مستقیم به مشکلات عزت نفس نمی‌پردازند
- مسئولیت
- فروید جبرگرا بود اما نظریه‌ی او روانشناسی آزادی است.

تعارض های میان فردی

• صمیمیت

- از نظر شخصیت نابالغ، صمیمیت افشای رازها و سهیم شدن در افکار یکدیگر بین اشخاص اصولاً ناممکن است. مشکل صمیمیت اصولاً مشکل انتقال است.

- شخصیت پیش تناسلی نمی تواند با اشخاص دیگر آنگونه که واقعاً هستند رابطه برقرار کند، بلکه آنها را بر اساس تصورات دوره ی کودکی از اینکه چه نوع آدمی به نظر می رسند تحریف می کند.

تعارض های میان فردی

- میل جنسی
- برای افراد نابالغ روابط جنسی نیز عمدتاً روابط انتقالی است.
- دو فرد نابالغ فقط می توانند درگیر روابط شیئی شوند، روابطی که در آن فرد دیگر عاملی تلقی می شود که شاید سرانجام غرایز پیش تناسلی ارضانشده را برآورده سازد.

تعارض های میان فردی

- ارتباط
- بیشتر ارتباطات بین فردی دو شخص نابالغ تک‌گویی‌های به هم پیوسته است تا گفتگوی واقعی.
- شخصیت‌های نابالغ در دنیای خودمحور خویش زندانی‌اند، دنیایی که در آن دیگران فقط ابزارهایی هستند برای ارضای آنها.
- آنها به امیال خودشان پاسخ می‌دهند که می‌خواهند دیگران آنها را برآورده سازند.
- آنان با یکدیگر گفتگو نمی‌کنند بلکه با تصورات درونی از آنچه انتظار می‌رود فرد دیگر باشد صحبت می‌کنند.

تعارض های میان فردی

- **خصومت**

- کارهای فروید حاکی از این بود که انسان نیز دارای غرایز پرخاشگری برای حمله و نابود کردن است اما انسان ها همچنین می خواهند در جوامع متمدن زندگی کنند و پایداری نهادهای اجتماعی از جمله خویشاوندی ها، خانواده ها و اجتماعات همواره در معرض تهدید فوران های خصمانه ی شخصیت هایی قرار دارد که دفاع های ضعیفی دارند.

تعارض های میان فردی

- کنترل

- کشمکش بر سر کنترل میان فردی اغلب مبارزه بر سر این است که دفاع های چه کسی بر رابطه ی میان فردی مسلط خواهد شد. هر چه دفاع های افراد انعطاف ناپذیرتر باشد بیشتر احتمال دارد که بر پیروی دیگران از جهان بینی و شیوه های عمل خودشان اصرار کنند.

- شخصیت دهانی با چسبیدن به دیگران، شخصیت های مقعدی با لجاجت شدید، و شخصیت های آلتی با اغواگری کنترل می کنند.

تعارض های فردی اجتماعی

- سازگاری در مقابل تعالی:
- فروید اعتقاد داشت که بین نیاز جامعه سازمان یافته به قواعد و مقرارت و تمایلات بنیادی فرد برای ارضای فوری و بدون توجه به نیازهای دیگران تعارض اساسی و غیرقابل حلی وجود دارد. این وضع به طور خالص نمایانگر تقابل فراخود با نهاد، اصل واقعیت در مقابل اصل لذت است.
- او در مقام فردی متمدن بر تمدن تأکید می کرد و خواستار برخورد با نارضایتی های آن بود.

تعارض های فردی اجتماعی

- ما حیواناتی هستیم که با لایه‌ی نازکی از تمدن پوشانده شده‌ایم. از دیدگاه روان‌درمانگران ترغیب به کنار زدن این پوشش در نهایت کمک کردن به تجاوز جنسی و آشوب در خیابان‌هاست. برخی معتقدند که خود فروید به کنار زدن این پوشش نازک کمک کرد. آنان رفتار جنسی و پرخاشگری در جوامع پس از فروید را خارج از کنترل می‌دانند. وابستگی به مواد مخدر، الکل، و غذا شایع شده و به نظر می‌رسد خشونت خیابان‌ها را زیر سلطه‌ی خود در آورده است. با وجود این فروید از نخستین کسانی بود که متوجه شد برای درمانگران رها کردن کنترل‌های افراد روان‌رنجور بسیار آسان‌تر از برقرار کردن کنترل در شخصیت‌های آکنده از تکانه است. او کنار زدن پوشش نازک کنترل‌ها را تبلیغ نکرد بلکه معتقد بود که بهترین امید برای افراد و جامعه قرار دادن مجموعه‌ی سنجیده‌تری از کنترل‌ها به جای پوشش کودکانه‌ی انعطاف‌ناپذیر اما ضعیف است.

گذر از تعارض به خرسندی

- معنی زندگی.
- زندگی در عشق و کار معنی می‌یابد.
- فرد آرمانی
- از نظر فروید فرد آرمانی و هدف غایی روانکاوی شخصی است که تثبیت‌ها و تعارض‌های پیش‌تناسلی‌اش را به اندازه‌ی کافی تحلیل کرده تا به سطح کارکرد تناسلی برسد و آن را حفظ کند.